

העם

ומו אבחון

הטענה העיקרית שריחפה השבוע על פני ישראל היתה שאסור לחוקק בה חוק שלא יתאים לחיי היהודים בפנוריה. טען עסקן דתי: אם אשה נוצריה תוכל להפוך בישראל ליהודיה באופן מינהלי, מבלי לעבור את תהליך ההתגיירות - הרי בברוקלין או בברלין תישאר בחזקת נוצריה. כך יחצרו שני סוגים של יהודים בעולם.

אילו היה המדובר רק בענין דתי, לא היה כל פסול בטענה זו. אולם סלע המחלוקת היה לגבי עצם מהותו הלאומית של העם המהמה את הרוב במדינת ישראל. הטענה כי בענין זה אסור למדינה לחוקק חוקים שיעררו מורת רוח בפנורה היהודית, היתה לה רק משמעות אחת: שמדינת ישראל אינה ריבונית, אלא כפופה בענינים מדיניים מוב-הקים למרות בינלאומית מעורפלת, הרשאית להטיל וטו על מעשיה.

היה זה מצב שחייב את כל אזרחי ישראל לשאול את השאלה: היכן כאן הפגם בשרשרת המחשבתית? (ראה הנידון).

הממשלה

ולא תחתן כס

כי יביאן אדוני אלוהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה, ונשל גויים רבים מפניך, החיתי והגרשני והאמורי והכנעני והפריזי והחיווי והיבוסטי, שבעה גויים, רבים ועצומים ממך. ונתתם אדוני אלוהיך לפניך, והיכיתם. החרטם תחרים אותם. לא תכרות להם ברית ולא תחנם. ולא תתחתן בהם, בתן לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך. כי יסיר את בנך מאחרי, ועבדו אלוהים אחרים, וחרה אף אדוני בכם, והשמידך מהר... שטוקים אלה של ספר דברים, פרק ז', שנכתבו לפני אלפי שנים, עמדו השבוע במרכז החיים הפוליטיים של מדינת ישראל.

זנות ודא נשואין. המחוקק התניכר הזכיר רק שבעה עממים. אולם כדרך כל עיקרי היהדות, נבנה על הפסוקים התנכיים הפשוטים בנין גבוה ויצב של הלכה, ש-הרחיב את משמעותם עד אין שיעור.

כתב "הנשר הגדול", רבי משה בן-מיימר נידס (הרמב"ם) לפני 750 שנה בספרו היד החזקה תחת הכותרת "הלכות איסור ביהמה": אחד (גורם) שבעה עממין ואחד כל האומות. אחרי שהסתמך על עזרא ה-סופר, הוסיף: "ולא אסרה תורה אלא חתנות. אבל הבא אל הגויה דרך זנות, מכין אותו מכת מרדות מדברי סופרים, גזירה שמה יבוא להתחתן... ודבר זה גורם לי הדיבך בגויים, שהבדילנו הקדוש-ברוך-הוא מהם, ולשוב מאחורי אדוני ולמעול בו."

בנות עם בנות עכו"ם ראה הרמב"ם צרה קטנה הרבה יותר מאשר בנשואין עמך. לפני 435 שנה גובשה ההלכה סופית על ידי רבי אהרון הלוי מונציה, בעל החינוך. קבע הוא: "בן הבא מן העבד, או מן ה-עכו"ם, או מן השפחה, הרי הוא כאמה, ואין משגיחין על האב... לפי שרוב ה-עם, דרך טפשות, ימשכו אחר עצות גשותי-הם, ואם ישא אדם בת אל גכר, תמטכהו לעבודה עבודה זרה, ולעמה. ועוד - כי גם בניה ממנו תגדל לעבודה זרה, ואוי לו לפסול את זרעו. מה שאין כן שהאם יהודיה, אין חשש כזה גם כשהאב הוא מן העכו"ם."

"גרי אריות!". זוהי הלכה חדי-משמעות, שאין עליה שום אפשרות של ויכוח: מב-חניה דתית, בן הנוצריה הוא נוצרי. למראית עין, ישנו פתרון פשוט לבעיה: על האם להתגייר, יחד עם בנה. אולם ה-ס-בורים כך אינם מבינים, לרוב, את הקשיים הכרוכים בדבר. כי לפי ההלכה, אין תוקף להתגיירות שבאה מטעמי נוחות, שלא מ-תוך רצון לקבל את מצוות הדת היהודית.

מספרת ההלכה: עדה של כותים, בניי ארמניה, שהועברו לסביבות שכם, שסבלה ממכה של אריות שהטילו את חתימתם על העדה, גרמו לכך שהכותים עלו ירושלימה והתגיירו. אולם להתגיירות זו לא היה תוקף.

אך לא בעת יציאת מצרים, לדעת מבקרי-המקרא החדישים. המדענים סבורים עתה כי דברים אלה נכתבו על ידי עורכים מאוחרים יותר, סמוך לנלות בבל, כדי ל-ש-מש בסיס רעיוני להפרדת הגזעית החמורה שהחלה בתקופת עזרא הסופר. למעשה ה-ת-מזנו שבטי ישראל עם עמי הארץ בדרך של נשואי-ערובת במשך מאות בשנים.

תצפית

נכל הזכויות שמורות

לפי שעה אין סיכוי שמפא"י תקדים את הבחירות לכנסת הרביעית.

בניגוד לדעת הפרשנים שטברו תחילה כי ביגיי גרם למשבר הממשלתי כדי לקבל תירוץ לפיזור הכנסת ולקביעת בחירות, נראה עתה כי כוונות ראש-הממשלה היו מעורפלות יותר. הסיבה הסבירה ביותר כעת: ביגיי סילק את הדתיים ויצר רקע של משבר רעיוני כדי לשכנע את הציבור בצורך במשטר של שתי מפלגות, בו לא יוכלו הדתיים להוות לשון-מאזניים מתמדת. צפה לנסיגן מצד ביגיי להחריף את מלחמת-התרבות.

אזוף משה דיין יתפטר מצה"ל, יהפוך אזרח. אחרי שביגיי פקד עליו לשתוק כל עוד הוא חייל, מתגבשת בלבו של דיין ההכרה שקיום מעמדו המעורפל הנוכחי יזיק לקאריירה הפוליטית שלו ברגע מכריע. עד כה סבר דיין שכדאי לו להישאר באופן רשמי חייל, כדי לא לוותר על עמדה אחת לפני שישיג אחרת.

אין אמת בשמועות שחלל דן ואחרון רמז יתפטר מ"סולל בונה", כתוצאה מפירוק הענק ההסתדרותי לחטיבות.

יכין חק"ל תקים מפעל למקטין בפתח-תקוה. המפעל יפיק מקליפות הדדים תמצית חימית, שתשמש לייצור ריבות ומזונות אחרים. ההשקעה: שלושה מיליון ל"י.

מפעל "פלאום" בתרצליה יורכש עלידי "תמאיל". מבין שלושת המתחרים, הצליחה קבוצה זו לשים את ידה על המפעל.

השוק האפור ישתלט בי שמה מוזון-המותרות. במקום למי סור ייבוא זה לייבואנים מונופוליסטיים, מסוג עמיקן, במחיר גבוה, תעבור ה-י ממשלה לשיטה של מיכרזים פתוחים, בהם יזכה מי שישלם שער גבוה יותר לדולאר.

חדשה טובה: מפעל הכרום של ים המלח, בו הושקעו 3,6 מיליון לירות, יהיה אחד ממפעלי-הפיתוח ה-י מעטים שישא רווחים. השנה יגיע הייצוא שלו ל-1.8 מיליון ל"י.

להוציא את הכדורגל נחום סלמך לכל ימי חייו מהשתתפות בנבחרת ישראל בכדורגל - זאת תהיה החלטת ה-י עיקרית של ועדת החקירה לבידור חרפת סוקי, המשותפת להתאחדות הכדורגל ולהתאחדות הספורט. החלטה זו, שתועבר, לאישור הוועד האולימפי, תתקל בהתינגדות חמורה, לפני אישורה, עקב התי-ערבנות של קבוצות-לחץ שונות. החלטתה תתקבל בעקבות העדויות החמורות נגד התנהגותו חסרת-הלואיות של סלמך בטוקיו, שהושמעו עלידי ראשי משלחת הספורט.

תיאטרון רבין חדש יקום בישראל, אם יגשים ליאו פולד את מה שהוא מבטיח לעשות במכתבים הרבים שהוא שולח לישראל. לדבריו הוא מתכוון להביא לכאן את הרווחים הרבים שצבר בשנתים האחרונות במועדון סכרא בניו-יורק, ו-י לאגד בישראל לתיאטרון אחד את דזיגן ושומכר, ליאו פולד עצמו, חנה אהרוני וכוכבים מקומיים אחרים.

בקרב תוכל לראות כבתי קולנוע כארץ סרטים זרים, שגיבוריהם דוברים עברית. ב-י מים אלה מסיימת עבודת השלמתו של מפעל סינרוניזציה חדיש, שמכונותיו הובאו מגרמניה וכבר נעשו נסיונות ראשונים בהתאמת קולם של שחקני תיאטרון ישראליים לסרטים זרים. הסרט המדבר עברית הראשון, מתוצרת המפעל החדש, יוצג בקולנוע גת בתל-אביב. אולם אין להניח כי רוב מפיצי הסרטים יעברו לשיטת עיבוד השפה המדוברת בפי גיבורי הסרטים. הוצאות הסינרוניזציה מיקרות את הסרט בכאלפיים ל"י, ומלבד זאת, יעבור זמן רב עד שהקהל יתרגל לשמוע את בריגייט בארדו או רומי שניידר שופעות אמרות אהבה בעברית.

צפויה לך עונת קולנוע גדושת סרטי ענק. כאשר תחל העונה, בעוד שבועות מספר, יקרינו אולמי הקולנוע בתל-אביב את מיטב הסרטים הנבחרים שיוצרו בעולם בשנה האחרונה. קולנוע תן יפתח את העונה בהצגת סרטו של מייק טוד ב-80 יום מסביב לעולם; במוגרבי יוצג הגשר על גהר קחאי; עשרת הדברות יוצג בעת ובעונה אחת בשני בתי-קולנוע. כמו כן יועלה מחדש סרטו הענק של צ'ארלי צ'אפלין, הדיקטטור הגדול, כנראה בקולנוע תמר.

שר הדתות

... בתן לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך.

כנות לחסלו, היה קשה למצוא פשרה ש-תאפשר להם נסיגה בכבוד.

היה רק פתרון סביר אחד: לנהוג כדרך המדינות הנאורות בעולם, לאסור בכלל את רישום הדת והלאום במירשם התושבים. כי לפי ההלכה של הדמוקראטיה החדישה, כל האזרחים שחיים בפני החוק - ללא הבדל דת ולאום.

יתכן כי הדתיים היו מסכימים לכך. א-י-לם ההתנגדות היתה דחקה חלונית. דויד בן-גוריון תבע בתוקף כי מירשם התושבים יבחין בין יהודים ובלתי-יהודים - "מטע-זי בטחון". גם לא היה לו רצון לעשות את עלידי החבולה, בדרך הוצאת העדות-זרות בעלות מספרים מיוחדים לבלתי-יהוד-ים. סימון כזה היה דומה יותר מדי לאות י-י (J) אשר הנאצים היו מסביעים אותו בדרכוני היהודים. איש לא הציע להטביע בישראל את האות ג' בדרכונם של "גויים".